

Svätý Vincent z Lérins o Tradícii

Jozef Duháček

4. júna 2024 ✝ Cirkev

Je niekoľko zaujímavých vecí, na ktoré sa dá naraziť pri čítaní *Commonitoria* od svätého Vincenta z Lérins zhruba z roku 450 po Kr. V druhej kapitole nám sv. Vincent napríklad hovorí toto:

Veľmi často som sa potom vážne a pozorne pýtal mnohých ľudí, ktorí sú známi svojou svätosťou a učenosťou, ako a akým bezpečným a takpovediac univerzálnym pravidlom môžem rozlíšiť pravdu katolíckej viery od klamstva a heretickej skazenosti; a vždy a takmer v každom prípade som dostal odpoveď v tomto zmysle:

– Či už by som ja alebo ktokoľvek iný túžil odhaliť podvody a vyhnúť sa nástrahám heretikov, keď sa niekde objavia a udržať si zdravú a úplnú katolícku vieru, tak je potrebné, s pomocou Božou, posilňovať vlastnú vieru dvoma spôsobmi; najprv autoritou Božieho zákona a potom Tradíciou katolíckej Cirkvi.

Ale tu sa možno niekto spýta: Keďže kánon Písma je úplný a sám osebe na všetko postačujúci – ba viac než postačujúci, aká je potreba spájať s ním autoritatívny výklad Cirkvi? Je to z toho dôvodu, že pre hĺbku a rozsiahlosť Svätého písma ho všetci neprijímajú v jednom a tom istom zmysle, ale jeden chápe jeho slová jedným spôsobom, iným iným; takže sa zdá, že je možno toľko interpretácií, koľko je tlmočníkov. Lebo Novacián to vysvetľuje tak, Sabellius inak, Donatus inak, Árius, Eunomius, Macedónius inak, Photinus, Apollinaris, Priscillianus inak, Iovinián, Pelagius, Celestius inak, nakoniec Nestorius inak. Kvôli toľkému množstvu bludov a omylov je preto veľmi potrebné, aby pravidlo správneho chápania prorokov a apoštolov bolo zostavené v súlade s normou cirkevného a katolíckeho výkladu.

*Navyše, v samotnej katolíckej Cirkvi treba dbať na to, aby sme zastávali tú vieru, **ktorú verili všade, vždy a všetci**. Lebo to je skutočne a v najprísnejšom zmysle katolíckej, čo, ako hovorí samo toto slovo a jeho zmysel, sa všetkými univerzálny chápe. Toto pravidlo zachováme, ak sa budeme riadiť **univerzálnosťou, starobylosťou a súhlasom**. Budeme sledovať univerzálnosť, ak vyznáme, že len jedna viera je pravdivá, a to tá, ktorú vyznáva celá Cirkev na celom svete; budeme sa riadiť starobylosťou, ak sa v žiadnom prípade neodchýlime od tých výkladov, o ktorých je zrejmé, že ich vytrvalo zastávali naši svätí predkovia a otcovia; súhlasom sa riadime, ak sa v starobylosti pridržame súhlasných (jednomyselných) definícií a rozhodnutí všetkých, alebo prinajmenšom takmer všetkých kňazov a učiteľov.*

Ilustračný obrázok, Sv. Mikuláš z Myry dáva zaucho heretikovi Ariovi

zdroj: wikimedia commons

Okrem toho, že je sv. Vincent dobrým apologétom viery *contra sola scriptura*, dáva nám tri kritériá na to, aby sme sa ubezpečili, že aj v rámci Cirkvi sa pridržame katolíckej viery „v najprísnejšom zmysle“, čo sa podľa neho deje dodržiavaním troch zásad: univerzálnosti, starobylosti a súhlasu.

Univerzálnosť – Veríme tomu, čomu veria všetci katolíci na celom svete?

Starobylosť – Veríme tomu, čomu rozumeli a verili otcovia a naši „svätí predkovia“?

Súhlas – Veríme tomu, čomu sa od staroveku verí, čo zastávali všetci alebo „aspoň takmer všetci“ Cirkevní Otcovia, alebo je to menšinový názor alebo ojedinelý prípad?

V piatej kapitole toho istého diela nám svätý Vincent hovorí, že vďaka univerzálnosti a starobylosti viery, keď sa niekto zastáva viery, ktorú vyznávali mučeníci a apoštoli (teda raná Cirkev), tak nebráni len jednu časť Cirkvi, ale celú Cirkev:

Ale pri tejto božskej cnosti, ak to tak môžeme nazvať, prejavovanej týmito vyznávačmi, musíme zvlášť poznamenať, že obrana, ktorú potom podnikli, keď sa odvolávali na starú Cirkev, bola obrana nie časti, ale celého tela. Veď by nebolo možné a správne, aby takí významní muži s takým obrovským úsilím zastávali nejasné alebo rozporné názory jedného či dvoch jednotlivcov, alebo aby sa namáhali pri obrane nejakej neuváženej novoty z nejakej malichej provincie; ale pridržajúc sa dekrétov a definícií všeobecného kňazstva Svätej Cirkvi, dedičov apoštolskej a katolíckej pravdy, rozhodli sa radšej vydať samých seba na smrť, než zradiť vieru v jej univerzálnosti a starobylosti. Preto boli považovaní za hodných takej veľkej slávy, že boli nielen považovaní za vyznávačov, ale právom a zaslúžene boli medzi nimi považovaní za najväčších.

Na inom mieste sv. Vincent hovorí:

Nemôžem sa dostatočne vynačudovať bláznovstvu niektorých ľudí, bezbožnosti ich zaslepeného rozumu, napokon ich žiadostivosti po omyle, kvôli ktorým sa nedokážu uspokojiť s pravidlom viery, ktoré bolo raz a navždy dané v minulosti, ale potrebujú denne hľadať niečo nové a ešte novšie, a vždy túžia k náboženstvu niečo pridať, zmeniť alebo z neho ubrať!

Čo by asi svätý Vincent povedal o našich dnešných pastieroch, ktorí sa zjavne nedokážu uspokojiť a zmieriť s vierou, ktorú sme dostali od našich predkov, ale neprestajne sa pokúšajú všetko všade meniť? Označil by ich za bláznov žiadostivých po bludoch? Vincentove chápanie zbožnosti bolo jednoznačné:

Pravá zbožnosť nepripúšťa iné pravidlo ako to, že čokoľvek, čo sme verne prijali od našich otcov, má byť verne odovzdané našim deťom; a že je našou povinnosťou neviest náboženstvo tam, kam by sme chceli, ale radšej ho nasledovať tam, kam ono vedie; a že súčasťou kresťanskej pokory a vážnosti je neodovzdávať svoje vlastné presvedčenia alebo zvyky tým, ktorí prídu po nás, ale zachovať a odovzdať to, čo sme dostali od tých, ktorí išli pred nami.

Toto je chápanie, v dnešnej dobe vonkoncom neobvyklé, pretože dnes je náboženstvo vláčené zľava doprava, podľa predstáv a túžob jednotlivých biskupov a teológov a len pramálo, ak vôbec sa rešpektuje, že našou povinnosťou je nasledovať náboženstvo tam kam ono ukazuje, čo prikazuje a kam vedie. Nie hľadať neprestajne nové a stále iné cesty, ktoré sa ukazujú stále menej užitočné a osožné. A už vôbec sa dnes nerešpektuje Vincentova rada:

Čo má teda kresťan katolík robiť..., ak sa nejaká nová nákaza pokúsi nakaziť už nielen malú časť Cirkvi, ale celú Cirkev? Musí sa snažiť, aby priľnul k starobylosti, nedať sa zviest žiadnym výmyslom alebo novotou.

Každú novotu vo viere považuje za „známku herézy“ a učí, že:

Kázať katolíckym kresťanom akúkoľvek inú náuku, než to, čo prijali, nikdy nebolo zákonné, nikdy nie je zákonné, nikdy nebude zákonné: a dať do kliatby tých, ktorí kážu niečo iné, než to, čo raz prijali, bolo vždy povinnosťou, vždy je povinnosťou a vždy bude povinnosťou.

Svätý Vincent je neoblomný, každá novota vo viere je podozrivá a treba sa jej chrániť za každú cenu. Lebo i keby snád' nebola úplne zlá, dobro, ktoré by snád' mohla priniesť je neporovnateľné so zlom, ktoré prinesú a vyvolajú všetky zlé novoty, ktoré by sa vďaka nej nenápadne prešmykli a poškodia vieru. Dôkazov z obdobia pokoncilovej reformy je viac než dosť.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/svaty-vincent-z-lerins-o-tradicii/>